

Ontwikkelingen taal en rekenen

Esther Bart & Natascha Prins

Proces nieuwe taaleisen

Periode	Wat
Mei 2022	Eindrapportage Analyse en evaluatie referentieniveaus taal en rekenen. Onderzoek in opdracht van het Ministerie van OCW.
2023	Werkagenda mbo 2023-2027 → OCW stelt in afstemming met de MBO Raad, NRTO en BVMBO een expertgroep aan in 2023 om vervolg te geven aan de uitkomsten evaluatie.
19 mei 2025	2 ^e Voortgangsbrief aanpak basisvaardigheden mbo van de Minister, in de bijlagen: het Adviesrapport Expertgroep Nieuwe taaleisen in het MBO.
Zomer 2025 – voorjaar 2026	Zienswijzen diverse partijen Bruikbaarheidstoets nieuwe taaleisen (ECBO) Daarna Kamerbrief vanuit OCW over vervolg nieuwe taaleisen.
Voorjaar 2026	Verkenning examinering nieuwe taaleisen
2026	Vervolg richting wetgeving

Nieuw taaleisen

Annemarie Groot

Erna van Koeven

Jocelyn Pleumeekers

Liza Graumans

Maurice de Greef

Marlies Elderenbosch

Lammie Prins

Iris den Hond

Liesbeth Baartman

Marjolein Kool

Pauline Koster

Opdracht

*Een advies uitbrengen over én uitwerken van **haalbare en toch uitdagende taaleisen** voor mbo-studentengroepen welke een doorlopende leerlijn vormen in de beroepskolom en binnen het mbo, rekening houdend met wat in het toeleverend onderwijs is aangeleerd en wat nodig is om succesvol door te kunnen stromen of goed te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt en in de maatschappij. Het is belangrijk dat de eisen door de mbo-instellingen kunnen worden vertaald naar onderwijs en examinering. In het advies worden onderbouwde keuzes gemaakt over zowel de wenselijkheid als de haalbaarheid.*

Uitgangspunten_1

*Dit vraagt om
professionalisering
van alle docenten
en instructeurs.*

- **Taaleisen per mbo-niveau en entree toont de ontwikkelingen aan t.o.v. mbo-taalniveau 2.**
- **Verskil tussen mbo-niveaus wordt gemaakt door toename in complexiteit van functionele situaties.**
- **Iedere onderwijsprofessional heeft een taak in het stimuleren van de basisvaardigheden van mbo-studenten.**
- **Uniforme taaleisen die aansluiten bij vmbo, volwasseneneducatie en ERK.**

Uitgangspunten_2

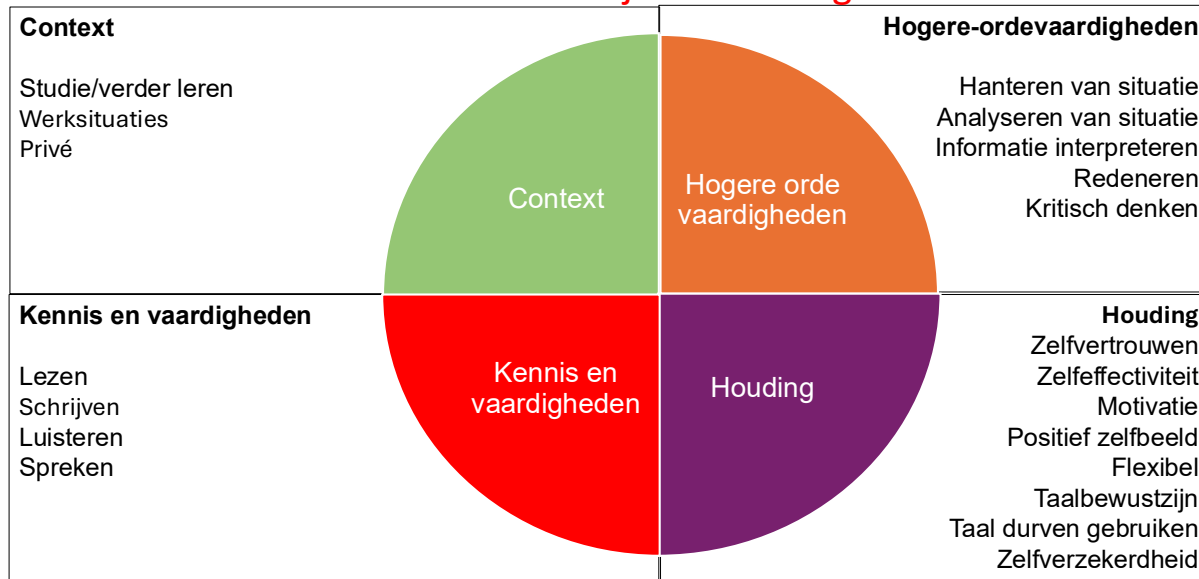
Zo kan rekening worden gehouden met de diversiteit aan achtergronden en doelgroepen in het mbo.

- **4 domeinen die met elkaar in samenhang staan: lezen, luisteren, spreken en schrijven.**
- **De taaleisen zijn geformuleerd in termen van observeerbaar gedrag.**

Uitgangspunten_3

Elementen die beïnvloeden dat je taalvaardig kunt functioneren

- **Functionele benadering van taal, met de nadruk op betekenisvolle situaties.**

Net als rekenen! Een mooie kans om taal te verbinden aan studievaardigheden, persoonsontwikkeling en het beroep.

^[1] Hoogland, Díez-Palomar & O'Meara (2021); Hoogland & Díez-Palomar (2021).

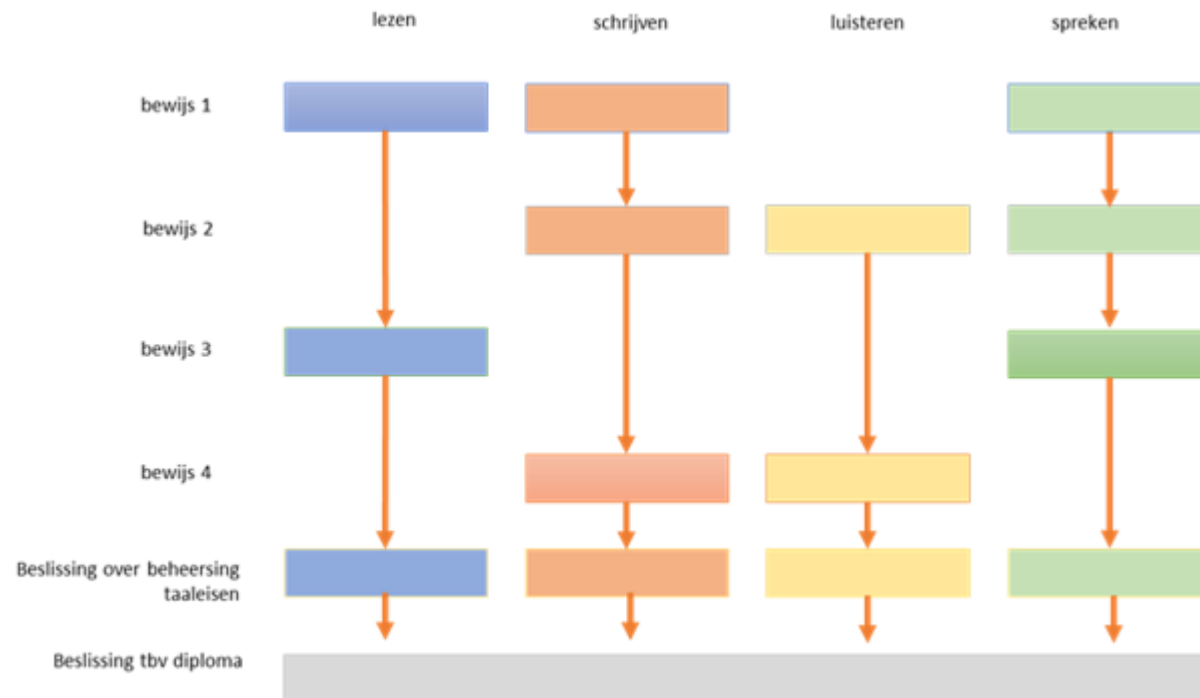
Examinering_1

*Dus geen CE meer
maar alleen instellings-
examens die haalbaar
en passend zijn voor
alle studenten.*

- **Examineren middels instellingsexamens**
- **Entree toont ontwikkeling aan net als bij rekenen**
- **Examineren o.b.v. functionele situaties**
- **Examen per mbo-niveau dus géén cijferdifferentiatie meer voor entree en N2**
- **Benadering die ruimte biedt aan meertaligheid zodat ook NT2 studenten tot hun recht kunnen komen, ook in de examinering**

Examinering middels een combinatie van examenvormen als representatieve afspiegeling.

*Dus intensivering van de
examinering waarbij
professionalisering nodig is op
toetsdeskundigheid.*

Figuur 4.2. Aangepast op basis van Van Schilt-Mol & Baartman (2024).

Proces nieuwe taaleisen

Periode	Wat
Mei 2022	Eindrapportage Analyse en evaluatie referentieniveaus taal en rekenen. Onderzoek in opdracht van het Ministerie van OCW.
2023	Werkagenda mbo 2023-2027 → OCW stelt in afstemming met de MBO Raad, NRTO en BVMBO een expertgroep aan in 2023 om vervolg te geven aan de uitkomsten evaluatie.
19 mei 2025	2 ^e Voortgangsbrief aanpak basisvaardigheden mbo van de Minister, in de bijlagen: het Adviesrapport Expertgroep Nieuwe taaleisen in het MBO.
Zomer 2025 – voorjaar 2026	Zienswijzen diverse partijen Bruikbaarheidstoets nieuwe taaleisen (ECBO) Daarna Kamerbrief vanuit OCW over vervolg nieuwe taaleisen.
Voorjaar 2026	Verkenning examinering nieuwe taaleisen
2026	Vervolg richting wetgeving

*“Laten we het
hebben over
gecijferdheid”*

Rekenen

Breuken vereenvoudigen

Ongelijknamige breuken groter dan 1 bij elkaar optellen

$$\frac{3}{6} = \frac{1}{2}$$

(Note: The image shows the fraction 3/6 being simplified to 1/2 by dividing both numerator and denominator by 3, indicated by yellow arrows and ':3' labels.)

Tafels oefenen

Tafel van 1 1x1= 1 2x1= 2 3x1= 3 4x1= 4 5x1= 5 6x1= 6 7x1= 7 8x1= 8 9x1= 9 10x1=10	Tafel van 2 1x2= 2 2x2= 4 3x2= 6 4x2= 8 5x2=10 6x2=12 7x2=14 8x2=16 9x2=18 10x2=20	Tafel van 3 1x3= 3 2x3= 6 3x3= 9 4x3=12 5x3=15 6x3=18 7x3=21 8x3=24 9x3=27 10x3=30	Tafel van 4 1x4= 4 2x4= 8 3x4=12 4x4=16 5x4=20 6x4=24 7x4=28 8x4=32 9x4=36 10x4=40	Tafel van 5 1x5= 5 2x5=10 3x5=15 4x5=20 5x5=25 6x5=30 7x5=35 8x5=40 9x5=45 10x5=50
---	---	---	---	---

5 : 45 = 1 : ...

9 : 3 = ... : 18

100 : 70 = ... : 7

18 : 14 = 9 : ...

30 : 6 = ... : 2

Tafel van 9 = 9 =18 =27 =36 =45 =54 =63 =72 =81 =90 =90	Tafel van 10 1x10= 10 2x10= 20 3x10= 30 4x10= 40 5x10= 50 6x10= 60 7x10= 70 8x10= 80 9x10= 90 10x10=100
---	--

$$\begin{array}{r} 2,85 \\ 5 \times \\ \hline 14,25 \end{array}$$

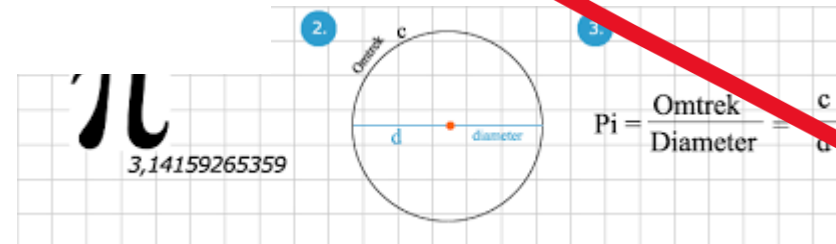
A

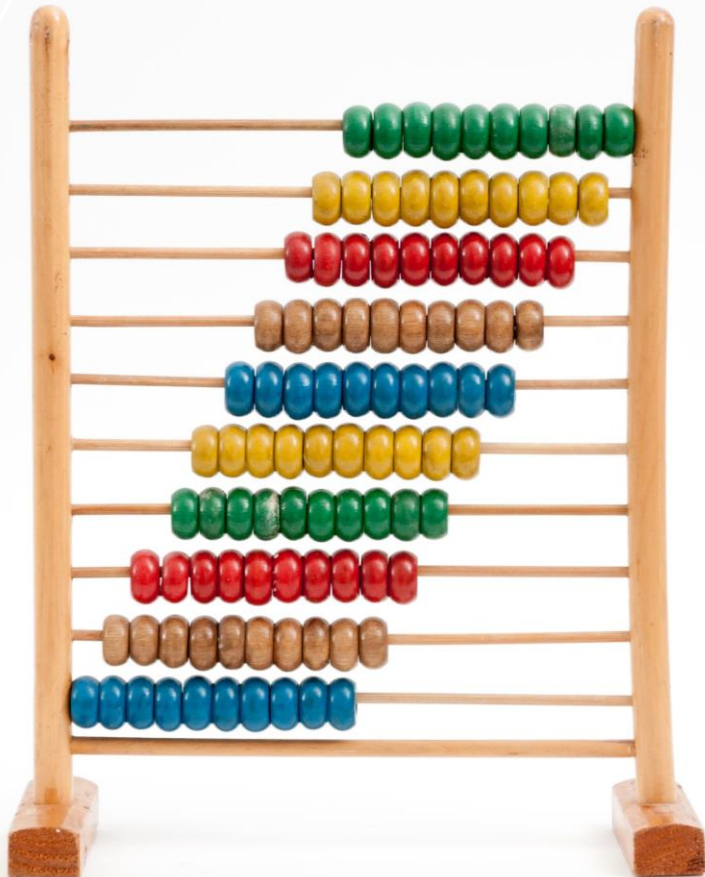
$$\begin{array}{r} 0,125 \\ 2 \times \\ \hline 0,250 \end{array}$$

B

$$\begin{array}{r} 3,95 \\ 6 \times \\ \hline 0,30 \\ 5,40 \\ 1,80 \times \\ \hline 7,50 \end{array}$$

C

Schools rekenen

Gecijferdheid is

Gecijferdheid

Wat kost een scooter?

Heb ik nog genoeg brandstof?

Heb ik genoeg gespaard?

Hoe ver kan ik rijden zonder tanken / opladen?

Verzekering

Hoe hard mag ik rijden?

Hoe hoog zijn de boetes?

Hoe gecijferd ben jij?

GECIJFERDHEID

2+1 gratis

Hoeveel ml?

Aanbieding?

Hoeveel tijd heb ik nodig om m'n make-up te doen?

Hoe gecijferd ben jij?

GECIJFERDHEID

nog 1x snoozen?

Hoe laat moet ik opstaan?

Hoe laat gaat de bus?

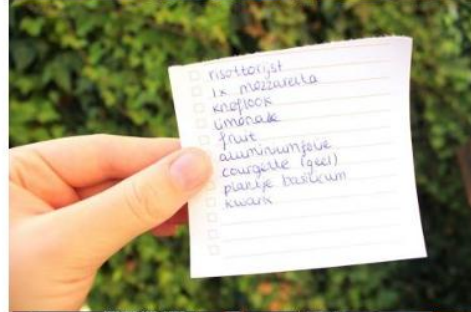
Heb ik nog tijd om te douchen?

Hoe gecijferd ben jij?

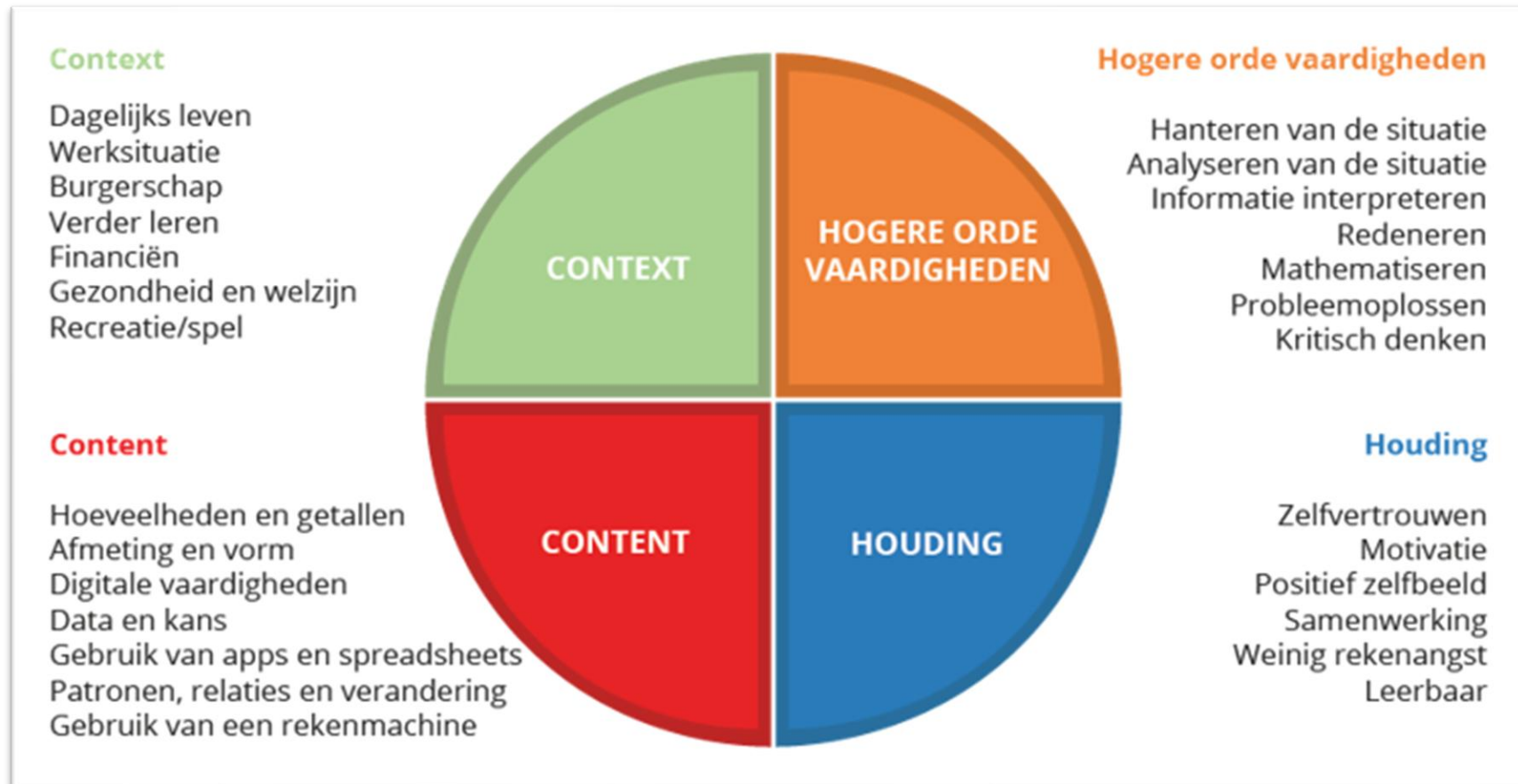
Oefen- en
lesmateriaal -
Gecijferdheid Telt
Mee!

Lesmaterialen
gecijferdheid - Taal en
Rekenen MBO

	Open:	Sluit:
Din	9:00	18:00
Woe	9:00	18:00
Don	9:00	18:00
Vrij	9:00	18:00
Zat	9:00	18:00
Zon	9:00	18:00

Bron: European Common Numeracy Framework – www.cenf.eu

“

Passend examineren
kán en mág en is een
recht voor studenten

*Het mbo-rekenexamen
is een instellingsexamen.*

Dat biedt ruimte!

“

Hulpmiddelen
zijn er om
gebruikt te
worden

Alledaagse
herkenbare
situaties

Geen
“instinkers”

Tussenstappen
tellen mee

Woordenboeken
toegestaan

Standaard,
extra tijd, nog
meer tijd kan!

Digitale
rekenmachine
maar ook fysiek
mag

Tekst & plaatjes
vergroten en
verduidelijken

Pauze inlassen

Deelexamens
Proefexamens en
deelproefexamens

Specifieke maatregelen ERW

...punt bij de ontwikkeling en afname van het rekenexamen...
...mering die studenten ervaren, staat centraal en welke onder...

...manier is rekening gehouden met studenten met ERW

De constructie van het rekenexamen:

De opdrachten:

- ▶ Geen kale sommen
- ▶ Functionele opdrachten
- ▶ Meerdere vragen per opdracht
- ▶ Minder vragen

De afname:

- ▶ Overzichtelijk
- ▶ Zinnen passen bij het taalniveau van de student
- ▶ Geen tekstuele instinkers
- ▶ Gebruik van visuele informatie

De afname:

- ▶ Extra tijd is ingebouwd

Beoordeling:

- ▶ Niet volledig automatisch
- ▶ Ook tussenstappen tellen mee

En verder zijn voorbeeldexamens beschikbaar.

Mogelijkheden bij afname:

- ▶ Extra tijd (ingebouwd)
- ▶ Fysieke rekenmachine
- ▶ Mogelijkheid om vragen te markeren en terug te gaan
- ▶ Kunnen onderbreken
- ▶ Gebruiken van: eigen kopie telefoon, groot scherm, hulpkaarten, woordenboek
- ▶ Flexibele afname
- ▶ Beschikbaarheid van een apart examen

Advies:

- ▶ Zorg dat rekenexamen op de afname plaats is
- ▶ Bereid student voor op de afname (vurende het onderbreken en hulpmiddelen om te gebruiken)

...eventuele rekenangst...
...ND. (klik op link)

Instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor de afname van examens...
in aanmerking komt (voor andere aanpassingen mogelijk zijn). De...

...s (rapportage Special Needs hoofdstuk 3).

Vergelijking oud en nieuw

	2F/3F	2ER/3ER	Nieuwe rekeneisen (CEM)
Geen kale sommen	X	X	V
Altijd rekenmachine toegestaan	X	V	V
Altijd rekenkaart toegestaan	X	V	V
Tekst vergroten	X	X	V
Tekst arceren	X	X	V
Pauze inlassen	X	V	V
Standaard extra tijd	X	V	V
Meetellen rekenstappen	X	X	V
Deelexamens	X	X	V
Engelstalige examens	X	X	V

**Deze informatie
geeft voor heel
veel studenten al
een zekere zin van
rust**

Passend Onderwijs

Vanuit de Wet gelijke
behandeling op grond
van handicap en
chronische ziekte
heeft de student **récht**
op doeltreffende
aanpassingen

De examencommissie kan aanpassingen toestaan als deze:

- **Doeltreffend zijn: student heeft er baat bij**
- **Niet leiden tot verlaging van het niveau**
- **Geen afbreuk doen aan de kwalificatie-eisen**
- **Geen onevenredige belasting vormen voor de school**

Extra tijd

Begeleide
afname

Portfolio-
examen

A.

In het onderwijs moest zijn vastgesteld dat door ernstige rekenproblemen zoals dyscalculie de eisen van het reguliere rekenexamen niet haalbaar was, ook niet nadat sprake was van remediëring en daarbij behorende extra inspanning door de student.

B.

Voorafgaand aan de afname van het examen door de instelling een training werd geboden, gericht op de aangepaste afname en dit traject ook door de student met extra inspanning werd gevolgd.

C.

Er dossier was van de student waarin de onderdelen a. en b. beknopt waren beschreven.

Een dyscalculieverklaring was geen voorwaarde voor toelating maar kon wel als basis dienen voor de voorwaarden genoemd onder a. Omgekeerd: als een student beschikte over een dyscalculieverklaring, maar er was niet voldaan aan de hiervoor genoemde eisen, dan mocht geen gebruik worden gemaakt van het ER examen .

Kennispunt **MBO**
Passend Onderwijs

Passend onderwijs in het mbo

Handreiking voor professionals

Opgesteld door partijen die meewerken aan de verbeteragenda passend onderwijs mbo

augustus 2024

Eisen aan docenten basisvaardigheden

Aanvullende eisen: waarom?

- [Coalitieakkoord 2021](#): versterken kwaliteit voor basisvaardigheden (Nederlands, rekenen en Burgerschap);
- [Werkagenda 2023 – 2027](#): verkennend onderzoek achtergronden van mbo-docenten ([ECBO](#));
- [Besluit minister van OCW](#): aanvullende eisen voor docenten met lerarenopleiding in ander vakgebied & docenten met een afgerond PDG-traject;
- [Onderzoek ResearchNed](#): inhoud te ontwikkelen modules ([30 ECTS](#)).

**Uniforme opleidingseisen
mbo-docenten basisvaardigheden**

Wat houdt het wetsvoorstel in?

- Verplichte professionaliseringsmodule van 30 ECTS;
- Inwerkingtreding: 1 augustus 2027;
- Overgangstermijn: 5 jaar;
- Opleidingstraject: 2 jaar + mogelijke verlenging van 2 jaar;
- Geschiktheidsonderzoek: voor onafhankelijk oordeel;
- Evaluatie: binnen 5 jaar na start.

Reactie MBO Raad

belang van
kwalitatief
hoogwaardig
onderwijs

Onvoldoende
aandacht voor
diversiteit in
teams,
studenten etc.

Kritiek op
voorgestelde
geschiktheids-
verklaring

Verwante
opleidingen ->
regie bij de
sector

Maatwerk is
essentieel

An abstract graphic on the left side of the slide. It features several overlapping geometric shapes in shades of orange, green, and purple. At the top left, there's a white circle with a grey outline, resembling a sun or moon. Below it, a purple shape with white dashed lines is visible. The main part of the graphic consists of large, rounded rectangular shapes in orange and green, some with shadows, giving a 3D effect. The background is white.

Reactie MBO Raad

- Reactie MBO Raad:

[Overheid.nl | Consultatie Vereisten mbo-docenten basisvaardigheden, reactie](#)

- Gezamenlijke reactie MBO Raad en VH:

[Overheid.nl | Consultatie Vereisten mbo-docenten basisvaardigheden, reactie](#)

Vragen?

MBO Raad

Kennispunt MBO Passend Onderwijs

Kennispunt MBO Taal en Rekenen

[2e voortgangsbrief aanpak basisvaardigheden mbo | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

